

opusdei.org

Els Pirineus: camins d'evasió i recerca de llibertat

Prop d'un centenar de persones van participar dissabte 22 de novembre a la 2ª Jornada de Camins de llibertat a través dels Pirineus, que tingué lloc a l'Auditori Rocafort del Centre Cultural de Congressos de Sant Julià de Lòria a Andorra.

Organitzat per l'Associació d'Amics del Camí de Pallerols de Rialb a Andorra, que està recuperant el camí que seguí Sant Josepmaria l'any 1937.

26/11/2008

L' Associació d'Amics del Camí de Pallerols de Rialb a Andorra ha organitzat aquesta jornada, que reuní prop de 100 persones, entre els quals un bon grup d'experts catalans i andorrans, per recordar els avantpassats que al llarg dels segles van travessar les muntanyes dels Pirineus en recerca de la llibertat. Té per objectiu fomentar una cultura de llibertat, de diàleg i de respecte a les idees dels altres, per damunt de les diferències que hi pugui haver de raça, ideologia, religió, llengua, costums, etc. Entre les persones que van haver de recórrer aquells camins està sant Josepmaria, que ho va fer a finals de novembre de l'any 1937.

L'acte comptà amb la col·laboració de la Universitat d'Andorra, el comú de Sant Julià de Lòria i el consell

comarcal de l'Alt Urgell. Entre les autoritats que van intervenir, destacaren el ministre de Cultura del Principat, **Juli Minoves** -que destacà la importància del pas de sant Josepmaria per Andorra i el seu missatge de llibertat- i el cap de govern, **Albert Pintat**, que féu el parlament final.

Entre d'altres, van participar en qualitat d'experts el catedràtic d'Història Contemporània de la Universitat de Barcelona **Joan Villarroya** , el del Patrimoni natural del Govern d'Andorra **Pere Roquet** , l'investigador andorrà sobre camins d'evasió **Claude Benet** , i la llicenciada en Història per la Universitat de Barcelona **Maite Garcia** , i el guia **Joaquim Baldrich** , d'Escaldes-Engordany, que va ajudar a fugir de la França ocupada a nombrosos aliats durant la Segona Guerra Mundial. **L'Associació**

d'Amics del Camí de Pallerols de Rialb a Andorra

L'Associació d'Amics del Camí de Pallerols de Rialb a Andorra nasqué l'any 2002, arran del centenari del naixement de sant Josepmaria Escrivà de Balaguer i concretament de la taula rodona que sobre la seva estada a Andorra es va celebrar aquell any a Andorra la Vella. Des d'aleshores, ve treballant en la recuperació dels fets, viaranyis i llocs del camí de fugitius que seguí sant Josepmaria amb altres persones al novembre-desembre de 1937.

Actualment, hi formen part persones de tot el món. Des de ben aviat, aquesta associació es proposà al mateix temps fer memòria de tots els qui –per motius de consciència– hagueren de fugir per aquestes muntanyes, amb l'objectiu que aquest record ens dugui a respectar la llibertat i a fomentar la pau i la

convivència entre totes les persones per damunt de les diferències que hi pugui haver de ideologia, raça, religió, llengua, país i tradicions.

Aquest va ser un gran desig de sant Josepmaria i forma part molt important del seu llegat. Per a assolir aquest objectiu i sota el títol “Camins de llibertat”, l’associació promou, entres altres activitats, estudis i reflexions, treballs d’investigació i de divulgació sobre història, geografia, dret, etc., tot plegat encaminat a ressaltar el concepte de llibertat, de respecte a les idees dels altres i de convivència en pau.

Entre les seves activitats destaca, naturalment, la recuperació de la ruta que va des d’Oliana fins a Andorra que anomenem “Camí d’Andorra”, i que fou recorregut per sant Josepmaria i per molts altres fugitius durant la guerra espanyola de 1936-39, així com en la repressió posterior i en les evasions produïdes

durant la 2ª guerra mundial, entrant de ple en els que s'anomenen “Camins de Llibertat a través dels Pirineus”. Es diu que al llarg dels anys 1936 – 1945, més de 20.000 persones varen recórrer aquesta mateixa ruta o d'altres semblants.

Els camins que formen aquesta ruta es transitaven des de molt antic, unien masies disperses per les muntanyes, foren camins de contrabandistes, camins de ramaders i mercaders, camins directes, atractius, de recorregut molt variat, que travessen muntanyes i rius salvant desnivells importants. I aquests camins estaven perduts, plens de matolls i esbarzers. Ara han estat recuperats, senyalitzats i fets transitables, juntament amb trets ben concrets de la història, tradicions i cultura de les comarques de la Baronia de Rialb i l'Alt Urgell, i d'Andorra. Al costat d'aquests camins s'hi troben edificacions

tradicionals d'aquestes terres, com són cases de pagès i ermites derruïdes i abandonades.

L'Associació, treballant en estreta unió amb les persones i institucions d'aquestes zones dels Pirineus, es proposa recuperar-ne almenys algunes, que quedin com a símbol del passat d'aquest país o com a refugi per als qui vulguin fer aquest recorregut; i pretén també fomentar el coneixement de la història, la geografia, la cultura, les festes, tradicions i costums de les terres per a on passa el camí.

Podeu trobar una més àmplia informació, a la web d'aquesta associació: www.pallerols-andorra.org

opusdei.org/ca/article/els-pirineus-camins-devasio-i-recerca-de-llibertat/
(24/03/2026)